Kwartaalrapportage belasting maart tot en met juni 2023

In de AB vergadering van 13 oktober 2022 is er een toezegging gedaan dat het AB middels kwartaalrapportages wordt geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van het belastingsysteem, de belastingontvangsten en het effect op de kasstroom en financieringsbehoeften. De eerste kwartaalrapportage werd op 24 januari vastgesteld door het DB en op vrijdag 27 januari 2023 gedeeld met het AB. Dit document sluit voor de leesbaarheid aan op eerder opgeleverde rapportages aan het AB (BBV22.0273 toezegging 234 en BBV22.0371 toezegging 241). Vanaf deze maand lopen de kwartaalrapportages weer synchroon met de kalenderkwartalen.

Bestuurlijke duiding ontwikkelingen
We hebben op financieel gebied relatief goede maanden achter de rug. Er is meer opgelegd en meer ontvangen dan gepland voor Q2. Het opleggen van de aanslagen 2021 heeft onze grote aandacht. Er is het tweede kwartaal belangrijke IT-functionaliteit voor belasting opgeleverd zoals aanmaning en “restant aanslagen 2021” (opgeleverd in juni 2023). De resultaten hiervan (vooral van het aanmanen deel) zijn terug te zien in de cijfers. Daarnaast heeft het grote aantal opleggingen van de maanden ervoor geleid tot een realisatie van de maanden mei en juni die ruim boven de originele raming zat. Aan de andere kant zien we dat de ontwikkeling van de software op verschillende onderdelen vertraging heeft opgelopen, wat gevolgen heeft voor de oplegplanning. De verwachting is dat activiteiten voor het opleggen van heffingsjaar 2021 zullen doorlopen tot eind 2023. De resterende werkvoorraden voor heffingsjaar 2021 zijn nog niet vrij om op te leggen i.v.m. zogenaamde blokkades. Voordat deze opgelegd kunnen worden, dienen er nog technische en inhoudelijk controles plaatsvinden vooral door de afdeling KS&B en voor een deel door het SCRUM-team. Als gevolg hiervan schuift een deel van de initieel geplande opleggingen van heffingsjaar 2022 door naar kalenderjaar 2024. Hierbij is de inzet om het risico van verjaring te minimaliseren, meer over dit risico is terug te lezen in de risicoparagraaf.

In de planning staat nu dat het opleggen van heffingsjaar 2023 in september zal starten. Naast dat er wordt ingezet op het gereedmaken van genoemde werkvoorraden is maximaal ingezet op het opleggen van de beschikbare werkvoorraden. Positief is te melden dat in de periode van maart tot en met juni 445.000 aanslagen zijn verstuurd met een waarde van ruim € 111 miljoen.
Uitgangspunt is om de achterstanden in de inning in te lopen op een manier waarop de belastingbetaler er minimaal hinder van ondervindt. Gezien de gestegen rentestand is het nog meer zaak om zo min mogelijk te lenen. De ontwikkeling van de laatste functionaliteiten van het inningsproces (denk aan dwangbevel en overdracht naar deurwaarders) heeft de aandacht en zal qua functionaliteiten gereed zijn in het laatste kwartaal van dit jaar / eind eerste helft van 2024. Daarna kunnen pas de laatste werkvoorraden op dit gebied worden weggewerkt.

De applicatie: mijlpalen in de oplevering

Herinneren en Aanmanen
In het eerst half jaar van 2023 zijn er ruim 126.000 herinneringen en 67.000 aanmaningen verstuurd. Dit heeft positief bijgedragen aan het ontvangstensaldo. De aanmaanfunctionaliteit is in maart opgeleverd. Dit vormt een belangrijk onderdeel van het debiteurenbeheerproces. De functionaliteiten voor dwangbevel en overdracht aan incassobureaus staat gepland in het laatste kwartaal van 2023 en de eerste helft van 2024. Hiermee zal de afdeling betalen volledig en efficiënter kunnen acteren op het debiteurenbeheer.

In het kader van “versnellen Belastingen” zal een externe partij MailtoPay ingeschakeld worden. Zij zullen in opdracht van Waternet aangemaande belastingplichtigen actief benaderen en aansporen om over te gaan tot betalen. De afdeling betalen zal zelf ook actie ondernemen om actief belastingplichtigen te benaderen in dit verband. Parallel hieraan is het debiteurenbeheer opgeschaald en zijn de grotere debiteuren persoonlijk benaderd om te komen tot betaling. Dit heeft tot betaling van openstaande saldi geleid en zal gecontinueerd worden zodra de overdracht naar de deurwaarders via het systeem kan plaatsvinden.

Onderstaand volgt per categorie een toelichting op de actualiteit.

Classificatie: Openbaar

Classificatie: Intern

Combi + Supercombi
De afgelopen maand is ingezet op het opleggen van heffingsjaar 2022, terwijl simultaan gewerkt wordt aan het gereedmaken van de werkvoorraad voor heffingsjaar 2021.
Op deze manier kon de voortgang worden behouden ondanks technische obstakels. De werkvoorraden voor het opleggen van de combi en supercombi voor heffingsjaar 2022 zijn daarmee opgedroogd.
Voor afdeling heffen betekent deze aanpassingen in de planning extra aandacht voor nauwkeurigheid in de volgorde van opleggen. Dit om te vermijden dat belastingplichtigen binnen een korte termijn meerdere aanslagen ontvangen. In deze rapportageperiode zijn 384.000 aanslagen met een waarde van € 100 miljoen opgelegd.
Het opleggen gebeurt conform bestuurlijke wens volgtijdelijk en dat betekent bij de tweede groep dat niet eerder dan na 8 maanden na ontvangst van de eerste termijn over 2021 de heffing 2022 kan worden opgelegd en de eerste termijn ontvangen zal worden (zie oplegplanning p. 5).

Bedrijven
Voor de oplevering van de functionaliteiten voor het heffen van de categorie Bedrijven heffingsjaar 2023 is de planning van de oplevering verplaatst van het tweede naar het derde kwartaal van 2023. Dit als gevolg van de tegenvallers tijdens de acceptatietest en beperkte beschikbaarheid van capaciteit. In de vorige kwartaalrapportage was al aangegeven dat hier uitstel een mogelijk risico was.

Ongebouwd, Natuur en Wegen
De functionaliteiten voor aanslagen ongebouwd, natuur en wegen zullen volgens huidige inzichten in september 2023 opgeleverd worden. Er wordt op dit moment geïnventariseerd welke consequenties het naar voren halen van de ontwikkeling van deze functionaliteit heeft. Van belang is dat voor het einde van het jaar gestart kan worden met het heffen over 2021 om te voorkomen dat het recht op heffen verloopt. Zoals ook eerder gemeld, zal vervolgens nog wel moeten worden vastgesteld met welke snelheid de jaargangen 2021, 2022 en 2023 dan geheven gaan worden. Dit is een bestuurlijke keuze die nog niet gemaakt is. Het verzoek van het Algemeen bestuur om ook voor deze groep een betalingsregeling mogelijk te maken, wordt in die bestuurlijke keuze meegenomen. Uiteraard zal er speciale aandacht zijn voor communicatie richting de belastingbetaler.

Begrote belastingopbrengsten en realisatie
De begroting over 2021-2023 is ongewijzigd ten opzichte van de eerdere rapportages. Zoals aangekondigd in de vorige kwartaalrapportage is heffingsjaar 2020 niet meer opgenomen.

Tabel: Begroting belastingopbrengsten

	2021	2022	2023
Combi en supercombi	€ 188.731.960	€ 199.060.162	€ 222.569.244
Bedrijven	€ 23.789.268	€ 25.169.789	€ 26.513.652
Ongebouwd, Natuur en Wegen	€ 5.042.000	€ 4.313.370	€ 4.023.850
Bruto som	**€ 217.563.228**	**€ 228.543.321**	**€ 253.106.746**
Kwijtscheldingen	€ -14.142.000	€ -14.093.000	€ -16.022.203
Oninbaar	€ -2.858.000	€ -3.007.000	€ -2.801.035
Netto som	**€ 200.563.228**	**€ 211.443.321**	**€ 234.283.508**

Combi = zuiveringsheffing particulieren + watersysteemheffing
Supercombi = zuiveringsheffing particulieren + watersysteemheffing + watersysteemheffing ongebouwd

Met het opstellen van de jaarrekening 2021 en jaarrekening 2022 zijn de verwachte opbrengsten verlaagd op basis van de dan beschikbare informatie. Als gevolg hiervan ligt de verwachting voor de totaal te realiseren opbrengsten lager voor deze heffingsjaren. In onderstaande tabel staan de bijgestelde standen van de verwachte opbrengsten per heffingsjaar.

Classificatie: Openbaar

Classificatie: Intern

	2021	2022
Combi en supercombi	€ 185.209.000	€ 199.647.000
Bedrijven	€ 21.950.000	€ 21.158.000
Ongebouwd, Natuur en Wegen	€ 5.884.000	€ 4.026.000
Bruto som	**€ 213.043.000**	**€ 224.831.000**
Kwijtscheldingen	€ -12.611.000	€ -12.362.000
Oninbaar	€ -1.818.000	€ -2.484.000
Netto som	**€ 198.614.000**	**€ 209.985.000**

Tabel: ramingen

Gerealiseerde opleggingen
De tabel ‘gerealiseerde belastingopbrengsten’ toont de gerealiseerde opbrengsten per 30 juni 2023 met het verschil ten opzichte van de vorige kwartaalrapportage (peildatum 22 februari 2023). Ten opzichte van de vorige rapportage is er aanvullend € 110 miljoen opgelegd, verdeeld over verschillende heffingsjaren en -soorten. Het merendeel zijn opleggingen met betrekking tot heffingsjaar 2022 als onderdeel van het maximaal opleggen van de beschikbare voorraden.

Qua kosten (kwijtscheldingen en oninbaar) is de mutatie € 650 k over de verschillende heffingsjaren. Deze mutatie is volledig toe te schrijven aan kwijtscheldingen.

Oninbaar	€ -395.456,85	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Netto som	**€ 192.233.322**	**€ -194.909**	**€ 177.361.964**	**€ 10.242.688**	**€ 145.853.136**	**€ 100.000.100**

Tabel: Gerealiseerde belastingopbrengsten

Inkomsten
Eerder is gemeld dat er in kalenderjaar 2023 tot en met februari € 18,7 miljoen ontvangen is. In de periode van maart tot en juni 2023 is er additioneel € 78,5 miljoen ontvangen. Cumulatief juni is de tussenstand van de ontvangsten daarmee € 97,2 miljoen. Ten opzichte van de ontvangsten in kalenderjaar 2022 is de realisatie 73%. Dit toont goed dat de inspanningen positief resultaat leveren. De totale ontvangsten over kalenderjaar 2022 bedroegen € 133,7 miljoen, waarvan € 59,3 miljoen afkomstig was uit de eerste helft van dat jaar.

Planning opleggingen per soort aanslag per jaargang

Met de vertraging in de oplevering van ‘release 2’ en de aanhoudende uitdagingen in het beschikbaar maken van werkvoorraden schuift een deel van de oplegplanning van kalenderjaar 2023 naar 2024. Dit effect is met name zichtbaar bij heffingsjaar 2022 en is het gevolg van de vertragingen in de opleggingen voor heffingsjaar 2021 (zie ook risicoparagraaf). Ondanks deze vertragingen is er maximaal opgelegd in het eerste half jaar van 2023, dit is te zien aan de hoge realisatie in de vorige tabel.
Hierbij wordt vastgehouden aan de bestuurlijke wens om geen overlappende betalingstermijnen te hebben, maar daarbij wel maximaal de kasstroom te waarborgen en de achterstanden in te lopen tot de situatie waarin het waterschap weer oplegt in het jaar van de heffing. Door het betaalgedrag van de belastingbetalers die een aanslagbiljet in 8 termijnen betalen, komen de ontvangsten over langere periode gespreid binnen. Dit uitgangspunt, samen met de beschikbaarheid van de functionaliteit voor het opleggen van belastingsoorten per heffingsjaar, bepalen het tempo waarmee de achterstanden ingelopen kunnen worden.

Let op in onderstaande tabel staan brutobedragen voor het vergelijk met de eerdere 2 tabellen.

Classificatie: Openbaar

Classificatie: Intern

PHO-overzicht	kalenderjr. 2023	kalenderjr. 2024
2021 Combi	5.821.107	
2021 Supercombi	12.203.086	
2021 Bedrijven	0	
2021 Ongebouwd, Natuur en Wegen	4.555.287	
Totaal heffingsjr. 2021	**€ 22.579.480**	
2022 Combi	€ 4.003.524	11.034.510
2022 Supercombi	€ 13.658.163	22.907.626
2022 Bedrijven	0	0
2022 Ongebouwd, Natuur en Wegen	0	4.024.789
Totaal heffingsjr. 2022	**€ 17.661.687**	**€ 37.966.925**
2023 Combi	€ 102.673.485	0
2023 Supercombi	0	€ 109.800.933
2023 Bedrijven	€ 25.986.000	0
2023 Ongebouwd, Natuur en Wegen	0	4.024.789
Totaal heffingsjr. 2023	**€ 128.659.485**	**€ 113.825.722**
Totaal nog op te leggen	**168.900.652**	**151.792.647**

Tabel: Planning opbrengsten heffingsjaren over de kalenderjaren

Versnellen & Verbeteren

Het Dagelijks bestuur heeft opdracht gegeven om de mogelijkheden van het versnellen van de heffing en inning van de belastingen te bezien. In het denken over versnellen is een aantal opties en mogelijkheden besproken. Deze opties variëren in effectiviteit, mogelijkheid om het (snel) in te voeren, kosten enz. Hieronder vindt u een overzicht van de versnelopties:

1. Aanslagen 2023 eerder opleggen dan gepland.
2. Geblokkeerde aanslagen opleggen voor 2021 en 2022.
3. WOZ-eigenaar hanteren als eigenaar niet bekend is voor 2021 en 2022.
4. Invorderingsproces optimaliseren en intensiveren.
5. Nabellen van openstaande posten.

Een deel van deze maatregelen wordt reeds geïmplementeerd (maatregel 2, 3, 4 en 5) en een deel van de acties zit nog in de analyse fase (maatregel 1). De eerste vruchten van de versnelacties zijn terug te zien in zowel de opbrengsten (heffing) als de ontvangsten (inning).

Daarnaast is er gesproken over mogelijkheden tot het verbeteren en versterken van het project en de operatie. De maatregelen die gedefinieerd zijn, vallen in de volgende categorieën.

1. Organisatie (bijv. ontwikkeling & beheer, contract- en leveranciersmanagement)
2. Planning (betere planbaarheid functionaliteit)
3. Informatie & rapportages
4. Kwaliteit omhoog (betere dat bron systemen & dashboards)
5. Minder kwetsbaar met kennis van medewerkers
6. Meer automatisering en minder workarounds

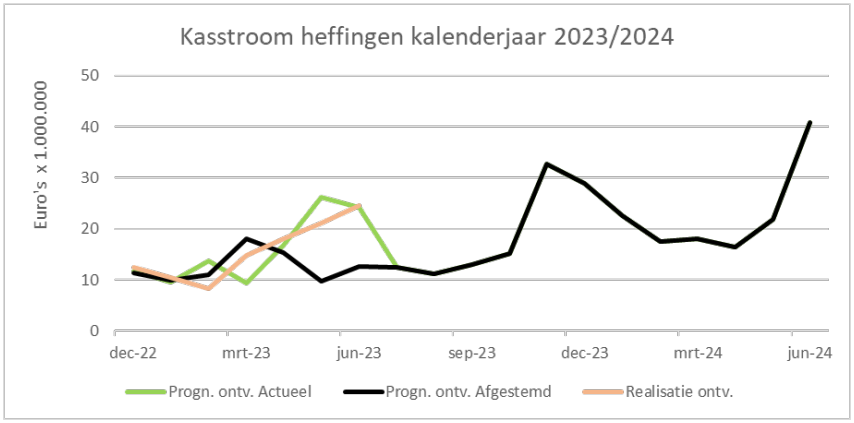
De implementatie van deze maatregelen vindt op dit moment plaats. Over de effecten hiervan zal in de volgende kwartaalrapportage nader ingegaan worden.

Classificatie: Openbaar

Classificatie: Intern

Financiële vertaalslag

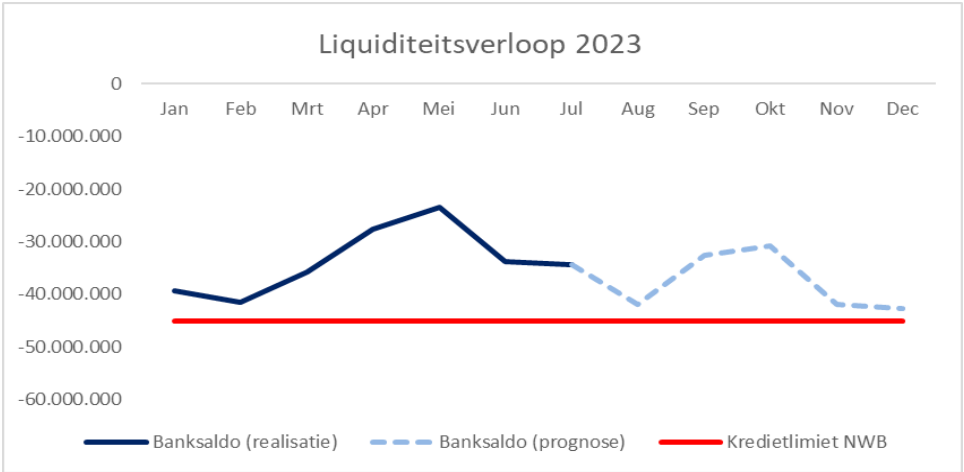
In onderstaande grafiek ‘Kasstroom heffingen 2023/2024 staan drie lijnen. De zwarte lijn is prognose die dient als referentiepunt. Deze is geactualiseerd en geeft een doorkijk tot en met het eerste semester van 2024.Vanaf juli verloopt deze anders ten op zichtte van de zwarte lijn uit de vorige kwartaalrapportage. De Groene lijn is de aangescherpte voorspelling op basis van het model dat ontwikkeld is en continu onderhouden wordt met de realisatie cijfers. Vanaf juli vallen deze lijnen samen. De oranje lijn is de realisatie van de ontvangsten van de afgelopen maanden.
Op basis van de bovenstaande schematische oplegplanning én het betaalgedrag van de belastingplichtigen is vervolgens een inschatting gemaakt van de te ontvangen belastingen (kasstroom) tot eind 2024. Dit is gebaseerd op realisaties en extrapolaties van betalingsbereidheid en er zit derhalve onzekerheid in.

Grafiek: Kasstroomprognose en realisatie

Vooruitkijkend is te zien dat in het 2e semester van 2023 minder ontvangsten worden verwacht als gevolg van het maximaal opleggen van de beschikbare werkvoorraden in eerste semester van het kalenderjaar. De 2 pieken in het kalenderjaar 2023 zijn het gevolg van de geplande opleggingen voor heffingsjaar 2023.

Het liquiditeitsverloop is gebaseerd op de laatste planning van de belastingontvangsten.

De grafiek ‘Liquiditeitsverloop 2023’ geeft de prognose weer inclusief de voorgenomen aan te trekken (€ 45 miljoen) en af te lossen kasgeldleningen (€ 41 miljoen). Deze prognose wordt steeds bijgesteld.

Op basis van de reeds aangetrokken kasgeldleningen in 2022 en 2023 en de nog aan te trekken kasgeldleningen zullen de rentelasten in 2023 circa € 4,5 miljoen bedragen. Omdat een deel van de aangetrokken kasgeldleningen doorlopen in 2024 betekent dit ook hogere rentelasten in 2024 (circa € 2,5 miljoen).
De rentelasten worden opgenomen in de Begroting 2024. De rentelasten worden in aanloop naar de begroting 2024 opnieuw herijkt.

Risicoparagraaf
Binnen de afdeling KS&B is met hulp van Corporate control (onderdeel van Financiën) een risicoanalyse uitgevoerd op de grootste risico's binnen het project. Hierop zijn verschillende mitigerende maatregelen gedefinieerd en deze worden geïmplementeerd. Er is voor deze vorm van risicomanagement analyse gekozen zodat Waternet snel een goed overzicht heeft van de belangrijkste risico's en het DB/AB stuurmiddelen geeft binnen dit project. Dit overzicht is inmiddels aanwezig en er zal in de volgende rapportage over gerapporteerd worden. Daarnaast zal er een detail-risicomanagement traject volgen in samenwerking met Corporate control. Deze analyse zal vanuit de processen worden uitgevoerd om vanuit daar te kijken naar de risico's vanuit de "operatie". Het gaat hierbij om het inventariseren van operationele risico's (met lagere impact); vooral van belang in de aansturing van de processen. Om een dergelijk traject uit te voeren, staat normaal gesproken een tijdsbestek van 6-8 maanden. Hierbij zal prioriteit gegeven worden aan processen die specifiek voor belasting gelden. Tevens zullen in de fasering eerst de relatief hoog risico processen geanalyseerd worden, en zullen de portefeuillehouder en waar nodig het DB op de hoogte worden gehouden van de voortgang en de belangrijkste risico's en maatregelen.

Financiële risico's
Er is een risico van oplopende rentelasten in verband met stijgende rente. Hoe langer de periode duurt dat er kasgeldleningen noodzakelijk zijn om de liquiditeitspositie in balans te houden hoe meer de kosten oplopen. Ook de stand van de rente speelt een rol. De rentestand voor kasgeldleningen vertoont een stijgende lijn van 0,8% in augustus 2022 naar circa 4% begin juli 2023.

Operationele risico's
Er zijn verschillende operationele risico's binnen het project. In de vorige kwartaalrapportage is gesproken over het risico van Ongebouwd, Natuur en Wegen waarbij eventuele vertraging zou kunnen leiden tot verjaring. Er is een parellel traject gestart met een alternatieve leverancier, mocht ProcessFive niet op tijd leveren. Inmiddels heeft ProcessFive de software opgeleverd en de eerste testresultaten lijken veelbelovend. Alhoewel de implementatie nog moet plaatsvinden, lijkt het risico op vertraging hiermee gemitigeerd.

Op een groot deel van het restant werkvoorraad voor heffingsjaar 2021 zitten nog blokkades die verder uitgezocht moeten worden voordat deze opgelegd kunnen worden. Alhoewel we tot het eind van het jaar hebben om dit op te leggen, is de hoeveelheid handmatig werk (ruim 30.000 aanslagen die handmatig gecontroleerd moeten worden) enorm, waardoor op dit moment alternatieven bekeken worden om dit voor elkaar te krijgen. Het inhuren van medewerkers is al ingezet, alleen dienen zij goed ingewerkt te worden en daardoor is het maximum aantal medewerkers die hierop in te zetten zijn beperkt. Op dit moment zijn we in gesprek om te kijken of robotisering van de handelingen van medewerkers (zogenaamde "robot proces automatisering") op korte termijn een oplossing zou kunnen bieden. Hier zal in de komende rapportages op teruggekomen worden.